

Füsioterapeut Lõhmussõ Aira umist Hispaania opitunnõst

Kae lk 2

Luulõtajahengega Türksoni Siina

Kae lk 3

Kuis kavalusõga tohtro mano saia

Kae lk 4

Puust matkasuusõga luudusõretk. Minevä puulpäävä saiva huvilidsõ Ähijärvel puusuusa vai sis rahvaperätselt pütulavva ala panda ja noidõga mõnõ-tunnidsõ matka tetä. Alustusõn näüdäs matkajuht Rätsepä Rauno, kuis suusõ tõrvatas, ja opas suusõ ala parafiini määrmist. Juttu tetti ka suusa-sõitmisõ ohotusõst ja sis lätõs tosinkund huvilist avastama Karula kihlkunna Ähijärve kandin säändsit paiku, kohe jala vai massinaga om rassõ ligi saia. Suusapäävä kõrrald riigimõtsa majandamisõ keskus.

UL

Suvõl plaanitas Võro pitä perimüstandsu festivaali ja nuuri tandsulaagrit

XXVI Võro perimüstandsu festivaal peetäs 8.–11. hainakuul 2021. Tandsja saava sääll hinnäst näüdädä, tandsu oppi, lüvvä tandsu nii uulidsa pääl, tandsutarõn ku tandsuõdagil, maitsa esi maiõ süuke ja kullõl-da juttõ. Festivaalil ütlenlõumi-ses tulõ tandsurühmil hinnäst kirja panda ildampa 14. lehe-

UL

kuul kodolehe vorufolkloor.ee pääl.

Nuuri segätandsurühmi tandsjit kutsva festivaali kõrraldaja ossa saama 6.–10. hainakuul peetäväst tandsulaagrist, kon opitas är ja kandas ette Laine Andre luud tandsulavastus õnnõ otsmisõst. Lisas tandsulavastusõn ütenuümisele saava noorõ tandsja ossa võtta ka perimüstandsu festivaalist. Tandsulaagrilõ saava noorõ hinnäst kirja panda kooni 1. mahlakuuni.

UL

Vällä om kuulutõt võrokeelitside koori- laulõ ja -säädide konkurss

Uma Pido kõrraldaja kuulutasõ jäl vällä võrokeelitside koori-laulõ ja -säädide konkursi, et saia vahtsõt võrokeelist koori-lauluvarra.

«Vahtsõnõ võrokeeline koorimuusiga and huugu koorilaulutraditsiooni jakku-misõs,» luut konkursi kõrral-damisõ vädjä Tigasõ Merike. «Vana-Võromaa koori laulva kõgõ rõõmuga võrokeelitsel laulupidol ja sinnä sõpruskun-da taht iks mano tulla kuurõ üle Eesti ja kavvõmbast kah. Võrokeelidse koorimuusi-ga näütämises om päält Uma Pido viil võimaluisi, tuuperäst omma konkursilõ oodõdu laulu, miä pasva ette kanda mitmõsugumaisin esitüs-paigun.»

Laulõ oodõtas kõiki koori-liike jaos, nuu võiva olla nii saatõlda ku pillisaatõga laulu. Oodõtas võrokeelitsit võistlus-tõid, nuu võiva olla hariligu koorilaulu, a niisama lustligult

krutskilidsõ ja mängolidsõ laulu. Kõrraldaja ei säe piire teema vai žanri pääle, a oodõ-du ei olõ muiõst keelist ümbre pantu laulu.

Konkursilõ saadõtuid tõid kaes hindamiskogo. Konkursi avvohinnafond om 3000 eurot, preemia andas vällä 2021. aastaga märdikuul.

Laulõ esitämise tähtaig om seo aasta 1. põimukuu (1.08.2021). Tüü tulõ saata e-postiga merike.tigas@wi.ee vai postiga Võro Seltsi VKKF aadrõsilõ Tartu 48, 65609 Võro.

Säänest koorilaulukonkursi kõrraldõdas joba neländät kõrda. Konkursilõ saadõdu tüü andva võrokeelidse laulu-ja rahvapido Uma Pido kõrral-dajilõ mano valikuvõimaluisi. Konkurs ei anna kõkkõ pido laulukavva, a varatsõmpilt konkurssõlt (2009, 2011, 2014) om pidolõ jõudnu 16 laulu.

Kuvvõs Uma Pido peetäs ületulõva aasta 3. piimäkuul (3.06.2023).

Konkursi statuuti ja täpsem-pät teedüst saa lukõ internetist kodolehe umapido.ee päält.

UL

Võro keele kohvitarõ

RAHMANI JAN

Talnan Kadrioru raamadu-kogon käü joba paar aas-takka kuun võro keele kohvitarõ. Tuu tähendäs, et katõl kõrral kuun nelä-päivilde saava võro keele huvilidsõ kokko ja kõnõlõsõ umast keelest ja ilmaasõst. Parhillatsõl koroon-aol om kohvik kolinu internetti ja tuu om toonu mano huviliid-si ka kavvõmbast.

«Talna keskraamadukogon om pikkä aigu mitu keele-kohvikut ja keeletsõõri olnu. Mi mõtlimi, midä võis tetä Kadrioro haroraamadukogon. Tuu tull nigu loomulikku rata piten, et teemi võro keele kohvitarõ,» seletäs Võrost peri raamadukogohoitja Orioni Jana kohvitarõ saamisõluku.

Alustusõn tegüsi kohvitarõ kõrraldajil väega hää kuuntüü Talna Võro seltsiga. «Inämbüs rahvast om säält seltsist, olõ seo kohvitarõga saanu hindäle hulga vahtsit tutvit. Nüüd, ku pidimi uma tege-mise veebi kolima, om tulnu kavvõmbalt kah inemiisi. Mi jaos olf veebi minek tsipa-kõsõ nigu vait: peräle jõudva ka nuu, kiä muidõ ei jõvvas,» kõnõlõs Orioni Jana.

Kohvitarõ kõrraldaja Orioni Jana.

Inämbüisi tundvagi kohvi-tarõ tegemiisi vasta huvvi Võromaal peri inemise, mõnõl omma juurõ Võromaal, mõni om esi Võromaal sündünü.

A midä sääll kohvitarõn sis tetäs? «Kõnõlõmi päävääsust, tuust, mis uudist. Mõnikõrd loemi Umma Lehte. Proovi kõgõ iks kirändüsligu mino-di kah sisse tsusada. Ku mõni võro kiränik vai raamat om

avvuhinna saanu, sis tuust kõ-nõlõmi. Kaplinskist kõnõlimi, ku tal olf juubõl. Loimi ette timä võrokeelitsit haikusid. Ütskõrd käve Häniläne umma loomingut ette lugõman. Viimäne kõrd kõnõlimi Eesti keeletoest, arotimi, kes midä hääletämä nakkas. Jutust meil puudu ei tulõ.»

Janalõ hindäle miildüse võro kirändüsest kõgõ inämb Laanõ

Triinu raamadu. «Tahas tedä esi kah nätä, käppä pitsitä,» luut Orioni Jana.

Võro keele kohvitarõ käü kuun Uma Lehe ilmumisõ pääväl kellä poolõ kuvvõst poolõ säitsmeni. Huvilidsõ saava e-postiga Zoomi lingi kohvitarrõ sissepäsemises. Tuu jaos tulõ hindäst teedä anda: jana.orion@tln.lib.ee vai 601 3420.

Vana-Võromaa käsitüükonkurss «Mõtsa poolõ»

MTÜ Vana-Võromaa Käsitüü om vällä hõiganu vahtsidõ kaupu ja meelüsside luu-misõ konkursi «Mõtsa poolõ». Ettevõtmisõga tahetas mano saia käsitüükaupu ja meelüssit, miä omma här-gütüsmõttõ saanu mõtsast, näütäse vällä Vana-Võromaa ummamuudu olõmist, omma elämisen tarvilidsõ asa vai hoitva meele rõõmsa.

Eestläse ja võrokõsõ näide hul-gan hoitva uman hengen iks mõtsa poolõ. Ammust saani om mõts maarahvast ravitsõ-nu ja avitanu, võtnu paossilõ ni kaitsnu. Vanõmbal aol om mõts tähendänü kõkkõ puiõga vai puiõlda maad, mis jääs kodo vai talo lähiksest kav-võmbalõ. Mõts või olla ette-arvamalda ja salanõ, ku sa tedä ei tunnõ. Mõts and nii kirju ku värme ja muidoki ma-tõrjali luumisõs. Nii puud ku muud mõtsavarra tulõ pruuki iks sündsähe ja asaette, mõts om säänest avvu väärt.

Inemise kotsilõ, kiä kõnõlõs andsäkit vai uskmalda juttõ

Kunstnik Margna Epp om loonu konkursi jaos tunnuspildi.

ni eläs tõistmuudu, om üteldü, et tä om ladvaga mõtsa poolõ. Täämbäsel pääväl peetäs mõtsa poolõ mõtlõmist iks rohkõmb hääs ku hädäs, üldäs, et seo om «kastist vällä» mõtlõminõ, miä vii ello edesi. No ku kokko saava edevanõmbidõ elotarkus, käsitüümõistminõ ni tõsõ nuka alt kaeminõ-mõtlõminõ, või peris põnõvit asju vällä tulla.

Eesti Rahvakunsti ja Käsi-tüü Liit om nimmanu timaha-vadsõ aasta mihi tettü käsitüü aastas. Konkursiga tahetas Vanal Võromaal seolõ väke ja vunki mano anda ja kutsutas käsitüü tegijit umma luudut ka vällä näütämä.

Konkursilõ oodõtas tõid, midä olõ-i varramba vällä näüdät vai joba müümises tett.

Tähtsä om märki ka asä paki pääle, selle et konkursilõ esi-tedüid asju saa edespiten anda müüki Vana-Võromaa e-puuti Uma Puut, laatu pääle, muu-sõumipuutõhe vai suvõpuutõ-he üle Vana-Võromaa.

Konkurss lõpõs mahlakuu viimätsel pääväl (30.04.2021), parõmba tüü saava selges lehe-kuu 4. pääväl. Konkursi kotsi-lõ saa täpsämpä teedüst MTÜ Vana-Võromaa Käsitüü Mofo-vihu lehe päält: facebook.com/vanavoromaahandycraft.

Varramba peetüisi käsitüü-konkurssõ teema omma olnu savvusann ja «Aigu om!». Säält om sündünü kokko ligi puulsa-da esisugumast vahtsõt asja, minkast paarkümmend omma saanu mitmõlõ poolõ müüki ja lõündnü ka tenolikkõ ostjit.

Konkursi hääs kõrdamine-kis and tükõ Eesti Rahvakul-tuuri Keskus Vana-Võromaa perimüskultuuri meetmest. Käsitüüvõrgustigu edendä-misel hoitas olga all Vana-Võromaa arõndusprojektõ toega.

UL

M Ä R G O T U S

Mu oppusõ Hispaaniah

URBERGI AIVE PILT

LÕHMUSSÕ AIRA, füsioterapeut

protsönt Belgiah – 34%, Hispaaniah 31%, Eestih 4%, Jaapanih ni Norrah 0%. Ma ellu tul aol perre man, koh nelätõist-aastanõ tütar olf õkva istma jäänü. Ku ma põimukuu viimätsil päivil Madriidi jõudsõ, kuuli, kuis esä tälle matõmaatikat opas. A tütrigul es õnnistu tuu eksäm ja viil mõnõ. Ma kõnõli tä imäga ja saiõ teedä, et latsõ piät Hispaaniah egä aasta tege-mä umbõs kümme eksämit. Külh om hää, et mu latsõ sääll koolih piä-ei käümä!

Tuu süküs sattõ Hispaaniah väega veidü. Ma sõitsõ haigõ-majja tüüharotusõlõ õks rattaga ja ütskõrd õdagu, ku pääle tüüd vällä tulli, näi, et ratta satul om veitkese llood. Nii et ku Eestih om nali, et meil olf külh timahava suvi, a ma olli tuul pääväl tüüh, sõs mul olf nali, et meil sattõ külh vihma, a ma olli tuul pääväl tüüh.

A kõgõ rassõmb ol mu jaos leppü söögiaigõga. Kellä kolmõs olli ma jo näläh. Ku olf tüüd tetä, sõs es olõ nii rassõ. A ku olli kuuh uma hispaania sõbranna Pilariga, es suta ma kuigi lõunasüüki är uuta. Ja õdagusüük olf kümne-ütetõist-hõhe tege tõsõl pääväpoolõl tüüd jo tõnõ vaihtus. A vahel tüütäse nä hummogudsõ poolõ üteh kotusõl, päältlõuna tõsõh. Ja tuu tege kokko inämb ku mi hariligu katõssa tunni pääväh.

Madriidih ma käve kats kõrda nädälh hispaania keele tunnih. Edimädsel kõrral tetti test ja tuu perrä jaeti meid rühmis. Mi oppaja olf väega kinä vanõmb naistõrahvas, kiä tahtsõ, et mi egäs tunnis levvässimi aolehest määndsegi ilosa luo. Ütskõrd ma loi artiklit, miä kõnõl, et egä kolmas hispaania lats jääs inne viietõistaastadsõs saamist koolih istma. Kõgõ korgõmb olf taa

miildü-üi. Õdagusüüki ma inne mekse...

Riidi, puulpäävä ja pühä-päävä käve ma sakõstõ Tala-verah Pilari man. Pilarilõ miildü väega õdagu üteh sõpruga vällä minnä. Istva veitkese üteh baarih, võtva üte ollõ, tuu mano antas ka piso päähaukamisõs. Sõs mindäs tõistõ baari ja tetäs sama ja sõs viil kolmandae. Egäh kotusõh anti päähaukamisõs midägi esisugumast. Ma ollõsõbõr olõ-õi, a kolmõ klaasi mahla ma joht jõvva-es är juvva.

Hariligult omma Hispaaniah lämmä õdagu ja nii istsõ mi baari iih välläh. Ku kiäki tutva müüdä lät, tull tä kah mõnõs aos mi mano, telse ollõ ja ai juttu. Ütskõrd istsõmi üteh baarih: Pilar, timä vele ja noorõmba vele naanõ. Noorõmba vele selef, kuis nä olliva suvõl mere veereh käünü ja tälle naanu üts timäst paar-kümmend aastakka vanõmb naanõ külge lüümä. Nä kõik naariva tuu pääle, a ma ütli, et mi man om üteli: vana hopõn taht kah kaaru. Tõnõ veli kai mullõ otsa ja märkse, et Hispaaniah üteldäs: vanast kanast saa hää leeme. Tuu veli om kokk, arvada tulõ timä jut-tu usku.

Olõ arvo saanu, et hispaanlasõ omma nigu eestläse. Ka näile miildus hää süük ni üteh sõpruga mõnu-sahe aigu müüdä saata. Vahe om, et mi saami tuud välläh tetä õnnõ suvõl ja tahami sõs olla umaette, egä seltskund umah aiah. A hispaanlaisi sekä-ei, ku tõdsõ kõva helüga kõnõlõsõ. Üts hispaania keriguopõtaja kõnõl, kuis nä Saksamaal konvõrentsil kävveh õdagu uma kõva helü peräst tõrõl-da saiva. Sõs nä olliva pistü tulnu, hõiknu «Viva Italia!» ni är lännu.

Helüaida ja Uma Lehe märgotuisi sari. Seo om kolmas märgotus, miä sünnüs veebilehe helüait.ee ja Uma Lehe kuuntüün. Taadsamma märgotust saat kullõlda autori esitüsen Helüaida lehe pääl.

Määnest vaksiini laskõ tetä?

Taa koroonaga om no valla lännu sääne vaksiinikampaa-nia, et ei tiia inämb, määnest vaksiini tetä. Vanastõ olf tuust hää, et kõik olf Vinne värk ja es olõ vaia mitmõ asä vaihõl valli.

A prõlla om joba kolm vaksiini käen ja näid pidi viil mano tulõma. Kes ütles, määne näist kõgõ parõmb om ja kellele passis? Kõigil nail vaksiinel ollõv koroonaviirusõ ogavalk är kodeeritü. Pääle tollõ, ku vaksiiniprits om lihassõ sisse tettü, nakkasõ toda võõrast (oga)valku kokko korjama ja vainlast lahkma kihä immuun-raku. Sis tegevä järgmäde immuunraku (T-raku) tedä viil peenembäs ja organismin teküs tollõ võõra valgu suhtõn im-

muunmälu. Teno immuunsusõ tekkümisele ei saaki viirusõ valgu inämb inemist haigõs tetä, selle et organism um vainlasõ miilde jätnü.

Muidoki tulõ vahtsit viirusõ harõsit mano ja kiäki ei tiia täpsehe, kui hää neo vaksiini noidõ vasta umma.

Ku võrrõlda gripivaksiiniga, mis olf varrampa kas A- vai B-tüve vasta, sis minevā süguse olf toda jo tävendet kõrraga nii A- ku B-tüve vastatsõs. Kül tetäs koroonavaksiini kah vahtsidõ harrõ vasta kinmämbäs.

Suumlaisil om tegemisel sääne vaksiin, midä saa nõnna pritsi. Tuud olõssi mukav tarvita. A kuna tä valmis saa, ei olõ tiidä. Vinläisi Sputnik, mis om tarvitusõn Ungarin,

andvat 92% immuunsust.

Loi lehest, et inemisel um võimalik valli, määnest vaksiini tä taht. A periselt kuts perearst sinno nimekirä perrä süstmä ja saat iks toda, määnest om arstilõ parajahe tuudu. Vast sis, ku naid vaksiine pallo tuvvas, mitmõsugumaidsi sortõ kõrraga, om võimalik valli. A määnest sis?

Tuupääle ütelf üts tark tiidüsmiis, et ku vaksiine võrrõlda, tege tuu sama vällä, ku läät apteeki ja küsit valurohto. Sullõ andas valli sama toimõainõga mitut teko ja näko rohto ja egäl firmal om samalõ roholõ esi nimi.

URMI AILI

Pulga Jaani mõtõlus

Mineviku ütenuvidamisest

Aastit tagasi lätõ mul vukksaekõist vaia. Võõras kotus, vana mõisasüä, vahtsõ ja vana maja. Lätsi ütte vanna majja küsümä. Pernaanõ kai minnu nigu imeluumä ja nakaš minnu nuum-ma: nimä omma vaesa inemise, mille ma näide käest küsi. Küsügi korrus-maiust, sääll eläse rikka. (Poodin massõ tuu saekõnõ vist 45 kopikat.) Küssegi korrusmajast ja, ime küll, üte kolmanda kõrra mehe käest saigi. (Miis olf Setu-maal peri.) Mõtli tükk aigu, mis noil inemiisl hädä, ja vällä mõtli. Nuu olli mõisamoonakiide perrätulnu ja näide mõttõviis, midä hoolõga perändedi, olf moonakamentaliteet. Tuu paistus olõvat nii kimmäs asi, et perändüs edesi, senis kui sisserändäjä timä är lahus-tasõ. Veami pallu säändsüid kuurmiid hindäga ütten, esi tuud aimamalda.

Võtami üte täambäde ao näüte. Kassipoig om puu otsan, mis no saa? Tulõ helistä päästeammõtõlõ, las too-va alla. Tuuaski, kuigi tollõga võetas kassipojal arõnõmisvõimalus käest. Kas noidõl katõl näutel om midägi ütist? Väega pallu. Mul ei pea hindäl midägi olõma, küll mõisa (kolhoos, riik, ülembä) and tüüriista. Ma ei pea esi uma kassi üle kõrda pidämä, küll riigil om mõni ammõt, mia mu kassi puu otsast alla tuu. Kui säänest ammõt ei olõ, tulõ sõimada. Riigi omma küll soodustanu rahviide segunõmist, aga laiskus om tuu, mia egan olukõr-ran pääle tükis jäämä. Ja taskutelefon om laiskusõ kimmäs liitlanõ. Muide: ku inemisel om tähtsä, kiä tedä valit-sõs, sis es ollu sukugi pallu kõrd nellä aasta takast uma taguots toolist üles nõsta ja valimisjaoskonda kõndi. Nigu-nii tetäs kepikõndi. Ja invaliidel omma valla puult määrät abilis. Kiä vähägi taht, tuul asi ajamada ei jää. Aga kui iks jääs, sis noil omgi ütskõik, kiä näid valitsõs. Vana ruumlasõ ütli: *omnia mea mecum porto*. Kõkkõ, miä mul om, kanna ma hindäga ütten. Nimä mõtliva ilmselt mõistust, aga meil om tuu asõmõl telefon ja tuud jõud laisk inemine kah ütten kanda.

Säitsmesaa-aastadsõ (?) orjaao üts jällembiid tegeläisi olf kubjas (harikult uma eesti rahva siäst). Tuu käve pih-lõdsõ kepiga tüüliste vahel ja and laiskulõ hirmu. Jälle värk küll, aga tulõ-musõ olli olõman. Või-olla üts tulõmus om ka eestläste perästkinne tüükus, midä viil mõnikümmend aastat tagasi tähele pant. Sis, ku es olõ karmani-telefoni. Põrõlt mi tüükusõ kitmist eriti ei kuulõ, jo sis om riigi hoolitsus koon karmanitelefonia tulõmuisi andnu.

Tihti om vanõmbiile inemiisle pan-tu pahas, et näide peräst ei päre noorõ «pumba manu» (hää tüükotussõ, võim). Kui nii, sis om jo kooliõpõtaji-de puudust väega lihtne lahenda: vana pääväpäält vallaõ ja nuuri tulõ nii mis ropin, eski Narva jagus (naar saalin). Om ka tõistpiste näütied: vana laonu huunõ ei nakkagi enne häömä, ku pe-rämine vanainemine sääll jala iin är viias. Sis lätõ müüdä viil määnegi aig, vast 10 aastat, tulõ nuur perijä, kiä ehi-täs vahtsõ huunõ, tege ümbrusõ kõr-da. Vannu lagunuisi huuniid ei massa vahtsõlõ ellu ütten vitä.

Kon sis tuu piir om, et last mõsuviiga vällä ei viska? Põrõlt pillutas minemä massiliselt raamatiid. Mitte tingimada noid, mia viletsält kirutõt, lihtsält arvatas, et internet aja ruttu ja häste kõik asja är. Kasvatas inemiste tundiid par-rembalõ kui romaani. Kõnõldas, et ütte tunnõt tä pidi kasvata, nii et meil kas-usõ üte-tundõ-inemise. Jah, jälle küll olf, ku fašisti (kommunisti?) raamatiid palutiva. Ma tei hindä talun üte aida-poolõ kõrda, panni kõrraliiku klaas-ussiga kapi (kah prügimäe kandidaat) sisse ja vei raamatiid täüs. Nüüd om taluramaatukogu, vana diivan istmi-ses ja kats Singeri ummõlusmassinat lauas. Säändse lahendusõ tahtva pikkä märgutamist, et vahtsõst kakkki kokku ei käänas. Tüüd kulus ütšjagu ja mõtõl-da om vaja pallu. Ka riigijuhtel tasus mõtõlda, kas mass tervest eesti rahvast mõisamoonakiid tetä.

PULGA JAAN

Aastapäiv

Aasta tagasi kai ma vabariigi aastapäävä vastavõttu internetist Valgõvinnen Vitebski liinan. Ollimi naabrimehe ja latsiga ette võtnu üte koolivaheao rännäku, sõidimi sinnä katõ päivinännu autoga läbi Läti. Poolõ päävä sõitmisõga sai rännädä aon tagasi, paika, kon bendsujaamast olf kütus otsa saanu ja kon vanaaolidsõ liinaliinibussi pääl sai konduktori käest odava bussipileidi osta. Sääll peeti samal aol Nõvvokogodõ armee aastapäivä.

Üte aastaga om väega pallo muutunu. Maailm om muutunu. Inämb ei saa sõita ilma pite, esiki poolõ päävä sõidu taadõ. Arva-da om muutunu elo ka Valgõvinnemaal.

Pallodõ inemiisi jaos, kes tüü vai harinõmisõ peräst varrampa hulga ümbre sõidi, om taa aastak toonu tävveste vahtsõt muudu elo. Inämbüsele om taa toonu ello mano hirmu, perämädsel aol ka väsümist.

A inemine harinõs kõgõga küländ ruttu. Ku viil minevā keväjä olf perädü suur hirm, ku rekordpäivil tullf Eestin mano 100 vaht-sõt koroonä külge saanut, sis parhilla omma numbrõ kümme kõr-da suurõmba ja mi kaemi noid tülpünü näoga. Ja olõmi kufa, ku midägi ei tetä, ja sis kah kufa, ku midägi är keeletäs.

Määndse olõmi mi aasta peräst? Et üts aastak või ello ja olõmist nii pallo mõota, ei julgu ma külh midägi ette arvada. A kurjust võinu aasta peräst külh tsipa veidemb olla.

RAHMANI JAN,
Uma Lehe päätoimõndaja

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä.

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Molovihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja:

Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee

Abitoimõndaja:

Kaile Kabun, info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja:

Laivi Org, laiviorg@gmail.com

Latsinuka toimõndaja:

Mariko Faster,
latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:

Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee

Tellimine: Express Post AS, tellimine.ee, tel 617 7717

Tõsõ kundi otsast

Ettevõtja PINDMAA AIGAR märgo-tas tan ilmaasju pääle tsipa tõsõ nuka alt, ku hariligult kaema harinu oltas.

Lähküs

Kõik mi otsimi tõisiga ligihüst. Tuu teküs hariligult peräst ütsindäolõmist. Ku olõ olnu ütsindä, läät otsma inemist, kedä armastat, kes sullõ väe-ga miildüs. Võtat ümbre kaala kinni ja tunnõt lähküst.

Inemise jaos om kõgõ suu-rõmb karistus tuu, ku tedä pee-täs kinni ja pandas ütsikkongi istma. Sis lätõ tä pääst ullis.

Nii nigu inemise, otsva ligi-hüst ka eläjä. Meil omma koton papagoi. Olõ tähele pandnu, et ku ma esi vai kiäki pereliigõ tulõ, sis papagoi nakkas laul-ma ja säütsmä. Ja ku ma lää timä mano, sis tä sääd hindäl sulgi-tsiibu, vilistäs mullõ ja om väega rõõmsa, et olõ koton. Ütskõrd unõti üte lindistüs-massina sisse ja peräst kulssi: ku inemiisi lähkül es olõ, es tii papagoi piuksugi. Muido laul-va kõik aig.

Suvõl kai ma mitu kõrda, kuis rästäpääsläse pessä tege-vä. Vanõmba tullu uma savi-nokatävvega ja ku tuu olf pai-ka pantu, käve tükk aigu kõva laul. Ütstõõsõst tundva rõõmu ka kurõ: nä ei laula, a ku ütts

kaasadõst tulõ, käu pesän kõva nokaplakin.

Mi perre suur sõbõr pini Maximus uut kah väega ligi-hüst. Ku ma kotost är lää, sis kae noid pini silmi: tä käänd pää är ja ei kae poolõgi. A tä tiid inämb-vähämb är, mis kell ma tagasi tulõ ja tollõs aos om väreti pääl vastan. Istus jala pääle ja ei nõsõ inne, ku tälle om pai tettü.

Vai kass: muido maka sohva pääl, a ku ma kõrras maha istu vai tarõn kõnni, tulõ ja nühk mu vasta ja tege kurru-nur-ru-hellü. Ja meil mõlõmbal om väega hää miil.

Latsõpõlvõst om mul mee-len, ku rõõmsas lätsi lehmä, lamba, tsia ja kana, ku ma näi-de mano lauta lätsi.

Ja inemine, kah üts kafaelläi, ots periselt kõik aig ligihüst. Ütsindä om kül hää olla, a iks otsimi seltskunda. Noid, kes sutva aastit ütsindä olla, om maailman väega veidü, vöiolla Tiibetini mõni munk.

Otsimi tuud, kes aig-aolt meile pai tiis vai lihtsäle kõrval istus. Tä ei piäki midägi kõnõ-lõma, vöi olla lihtsäle kõrval ja kaia sullõ vesitside silmiga otsa.

Luulõtajahengega Türksoni Siina

REIMANNI NELE

Taa lugu om Türksoni Sinaidast, kedä sugulasõ ja tutva kutsva iks Siina nimega. Umma 80 aasta juubõlit pidi tä joba 30. rehekuul 2017, a ütles täämbägi: «Rõõm om noorõlt ellä, üldäs – vanas jäiä hull. Är usku sedä – ku sa olõ-i ull...»

Siinal om aastidõga hulga nii võro- ku eestikiilsit laulõ tettü ja pia õgalõ umalõ küsumisele saie vastusõ tä hindä luulõ-rito abiga. Räpinä kandi kultuurielost võtt Siina häämeelega ossa. Mõnõlõ tä laululõ om ka viis tettü ja tuud om mitmõl puul ette kantu.

Mis tege meeles röömsas vanõmbah iäh, ku latsõ omma joba uma elo pääl ja aigu rohkõmb?

Vanana ei taha tunda ega hinnäst maaha kanda. Vaia ütte kas vai saast, kes mu tandsusaali viis, kinkaga tandsu vihu sis. Vai lootsikuga Peipsi pääl livvõlda kah tahas säääl. Ja viil: ma ei olõ kül lauluma, luulõtaja ammuki. A ku miä päähä tulõ, paprõ pääle panõgi...

A midä täämbädsest koroonaaost arvat? Vanõmbil inemiisil ei lubata jo inämb vähäl kävvü?

Karoon, karoon, karoon! Sa katkuna tullit hinnäst tuuma. Nüüt laiutat terveh maailmah, vast kiäki ei jää sinost ilma. Ma maskilda kohki ei hulgi, suurõ rahva sisse ei vii minno tuulgi.

Mitmõ laulu kõnõlõsõ Su latsõpõlvõst. Kõnõlõ veidü uma noorõ põlvõ elost.

Sündü ma vanal Eesti aol, sõtagi näi väikona, uma kodo sõah häädü, elo alosf piksenä. Kuuli olf jo vaia minnä, rõivalda es saa jo sinnä. Läbi suvõ, latsõkõnõ, võõra man sis ofassi, lehmäkarah käve mina, õhtjit põllult kofassi.

RAHMANI JANI PILT

Türksoni Siina uma perreplite täus saina man.

Karah käve 1945. aastagal Lepäsaarõ Kohvi taloh ja kiroti tuust pikembä luulõtusõ «Kafalatsõ orjus». Joba aastaga peräst lätsi Hanikasõ kuuli, koh käve aastil 1946–1953. Kuuli olf kotost neli kilomeetrit.

Pakumi Uma Lehe lugõjalõ lukõ mõnõ salmi Su laulust «Umast elost».

Umaltpõllult sai viil villä, koni valitsus tullf vahtsõnõ. Varandus ja maa, kõik eläjä pääle üte lehmä, lamba, kõik kolhoosi pidi andma.

Tullf kolhoosikõrd sis maalõ. Alosf nälgi – ei miskit muud. Normipäivi tetä tulles kolhoosipõllul egä päiv. Aasta lõpuh koti põhast egäüts sis terri sai.

Kuuli lätsi, pastla jalah, suurõh lumõh sumadõh. Aga kuul sai siski läbi, pastla jalah

– olõ-s hääbü, kõik jo olli pastõldõh.

Tunnõ Sinno joba tuust aost, ku peit pernaasõpõlvõ ja kasvatit umma viit last Orava lähkoh Madiküläh.

Mul üle viiekümne (aasta) elätüs sai siin. Siin sündü latsõ ilma, sai kodo luudus kah. Siist latsõ lannü ilma, esi jäi sis ütsindä.

Üts poig om joba mullah ja kaasagi om säääl. Mu elo olõ-s kullast, rõõm murrõga iks poolõ pääl.

Mi külä olf ütsmiilne viiskümmend tagasi. Olf tüüd ja kõigil leibä, mi rõõmõ jagasi.

A 2013. aasta piimäkuuh latsi kodotalost Rāpinähe kortõrihe elämä. Ja miilde tulõ hindä tettü laulusalm: olf minemise valu, tüüst vabast saanu rõõm.

Huulmalda keerolidsõst aost oodami kõik iks keväjät. Määndse plaani Sul keväjäs omma?

Ku sinine om taivas ja rohili-

nõ maa, ei sis tarõh taha inämp videldä. Olõt sa sis vanõmb vai sis peris nuur, mullaga sa piät olõma sõbõr suur (luulõtõt keväjä umah aiamajah).

ÜTSINDÜS

(Või laulda viisil «Hallis sõdurisinelis».)

Ütsindä olõ murrõh, ütsindä ommõ halv. Ütsindä mina tunnõ, nigu olõs maa all. Kas sa hõlosi taivah, korgidõ pilvi pääl? Võtasi ma sis vaivas tuuva är sinno sääit. Sis meid kõüdäsi nõõri, mis küll katski ei lää. Laulasi ingliskoori, et meil olla om hää. Ma sis olõs su kõrval, annas esiki suud. Mi jo mõlõmba halli, sa ei tahaski muud. Kos sa olõt, mu ime? Unista ma jo sust. Näe esiki unõh, et sa valla tiit ust. No ütle ummõhtõ sina, kost võis lõudä ma su? Et ei olõs sis mina nigu üts külleluu...

TÜRKSONI SIINA

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimi periolõmisõst ja tähendusest.

Kund ja Kond

Nimel Kund om Eestin 101 kandjat, nimel Kond 138 kandjat. Naa nime tegüsi eri kotussin. Vahtsõliinan panti *Kund* 1820. aastagal Hellekunnu küläst peri suguvõsalõ, kinka ütidses edevanõmbas olf XVIII aastasaal elänü vanaesä Hellekunnu Peto (*Petto*). Tan om priinimi lühendus külänimest. Mõni aastak ildamb panti *Kund* Rõugõ kihlkunna Rogosi mõisa Vorstimäe Tanila perekunnalõ. Arvada, et sääalne suurõ mäe nimi Kunnumägi om esiki vanõmb ku priinimi. Seo mägi sai nime tuust, et olf vanast küläst kõrval, kunnun. Sõna *kund* tähendäski veeremaad, suurt mõtsa.

Viil panti *Kund* Pühäjõe mõisan Virumaal, a et nime sai ütsik tütarlats, sõs tuu nimi arvada edesi es lää. 1921. aastagal

Petserimaal võti seo nime kats perekunda, üts Petseri, tõnõ Pankjavitse vallan.

Kond panti nimes kuvvõn mõisan. Võromaa Harglõ *Kond* tegüsi kolmõn paigan: Mõnistõ mõisa Konnukülän, Saru mõisa Palubi talun ja Taheva mõisan, kon nime sai Kalli päält (Kalli küläst) peri suguvõsa. ERRi Valga uudissõmii Konnu Ragnar om peri õkva Saru Palubi suguvõsast.

Kõiki Harglõ kihlkunnan seo nime saanudid ussaia all olf Mustajõõ kond – niimuu-du kutsutas jõõviirset hainamaad säääl kandin. Võrdlusõs: Vahtsõliinan ja Rõugõn tähendäs *kund* suurt mõtsa.

Viil panti nimi Kond hinge-revisjoni perrä Tartumaal Sangaste mõisan, *Kõnna Jürri* (Kõnna-Jüri?) talun. Keriguraamatun om talunimi *Konno*

Jürri, a priinimi hoobis *Kont*.

Hellenurme mõisan Rõngu kihlkunnan panti mitmast Konnu talust üten priinimi *Konno*, a keriguraamatist tulõ vällä, et vähämbält üten suguvõsa harun lats tuu nimi nimetäjä käänusse pääle: *Kond*. Mulgimaal Abja mõisan panti *Kond* Pikäsilla talust peri kolmõlõ suladsõperrele.

Lisas *kunnu* ~ *konnu* tähendusile 'suur mõts' ja 'jõõviirne hainamaa' tähendäs *kund* Põlva kihlkunnan maad, miä ei kannu villä. Õdagu puul Urvastõn ja Tartumaal omma *kund* ja *kond* sakõstõ ka korõmba kotussõ hainamaa sisen. Ütine umadus om olnu, et maa ei kõlba harri, a suu kah olõ-i. «Touka muujo musta pilve suurõ suu, korgõ konno, laja laanõ pääle,» om ka vana Erästvere piksepalvõ üts rida.

SAARÕ EVAR

Kümme kleiti

Pensionäär
URMI AILI tulõtas
miilde, määndsit
kleite tä om kandnu.

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

3. kleit. Lõpukleit

Valgõ, pehme sünteetika ja mini – nigu tõisilgi koolilõpõtõjil.

Lõpupidost um miilde jäänü üts miildüjä ja tõnõ mittemiildüjä asi. Võti kotost suka ütten, et koolimajan panõ jalga. A unõhti kinnituskummi kodo. Tuul aol viil ohkõisi sukupükse es olõ. Imä avasf tuu ja saatsõ mi kandi poisi Silveriga mullõ miitre jago püksikummi perrä. No toda punastamist ja häpü, mis ma kummi vastavõtmisõl tundõs. Lõpus saiva suka jalga ja pido võisõ alata. Tandsõ üte ja tõsõga, a mitte Silveriga. Meil mõlõmbil olle tuu vahejuhtumi peräst hääbü.

Miildüjä olf tuu, et peräst pito kodo saatma paksõ hinnäst üts klassiveli. Koolin kävemi veidü läbi ja olli imestünü, et õkva timä. Kääpä ja Tsolgo vaih olf säidse kilomiitrit. Istsõmi Kanu bussipiätusen pingi pääle jalgu puhkama. Ja sis tuu juhtu. Klassiveli muosf minno õkvalt suu pääle. Seo olf nii uutmada, et ma hiitü väega är. Minno es olõ viil kiäki inne mušotanu.

Ku hummoksaion kodo jõudõ, avasti, et olli pingi küllest pinnu kleidi külge istnu ja pehme sünteetika seest olf pikk niit valla pääsnü. Nii sai toda kleiti mullõ õnnõ ütes õdagus.

Varstu

Sic transit...

PULGA JAANI järejutt

üte alõvi hiilgusõst ja viletsüsest.

3. jago. Nuhe om lahtunu

Vanast elli Varstun egasugutiid meistrimehi: olf kängsepp, rätsep, naisil viil umaette kleidiumblõja (vai mitu). Puusärgimeistre olf kah uma. Tollõl olli kõigi külänemiste pikkusõ ja paksusõ teedä ja mõnõ jaos joba lauaki tarõ pääl kuiuman, kõik ilusa sirgõ ja ossamulkõlda. Miist hinnäst kutsuti Puruvanas. Varstun olf ka uma Ilmameistre. Ei, tä es õienda ilmaennustamisega, tä olf ilmameistre kraavikaibmisen. Kats võistlõjat olf ainult osa võtnu, Varstu miis ja Vinne-aignõ kraavikopp. Varstu miis lei kinni.

Ahjaa, sünnütüsmaja olf kah, mul olf au säääl ilmalõ tul-la. Haiglast olf tuu maja mõnisada meetrit kavvõndan.

Pääle sovhoosikarja olf ka eränemistel neli-viis segäkarja (lehmä-lamba), midä sis ütsõsõ ala jõe veeren karjatõdi. Mõnõ kõrra olli ma kah esä-imä iist karjan. Säääl olf ikäv, egäl puul kraavi iin ja lehmä vällä es päse. Ja muiduki olli ka puust piimäpuki, kon poolõ säitsme aigu hummugu nakaš kohalik «internet» tüüle. Säääl kellelegi armu es anta, olkõ päälegi üle-mus vai muidu lampjalguga.

Nii sis om Varstu vaesõmbas jäänü piimäpukke ja «interneti» võrra, kõnõlõmada lehmist, kedä ei olõ ei eränemistel ega ühistul. Lāgas käaritet pasahoidla-sitt edimält viil tulõf lehmi miilde, nüüd om tuugi nuhe är lahtunu. Muide, mõnikõrd lõpõs poodist piim otsa ja koogi jääse tegemädä, sis tulõtadas lehmigi hää sõnaga miilde.

Suvõl elätäse võrksamba inemise hinnäst är marju ja siini korjamise ja müümisega. Vald saat kah üle ao poodin saisnut kraami, millel inämbüste ei olõ suurt vikagi. Egiptusõn lõüti mitmõ tuhandõ aastanõ nisu, mia lāts kasuma, mille sis makarooni aastal 600 pääle Kristust ei kõlba! Nimä jo nisust tett.

Talvõl ja eriti keväjä tulõ tihti ette kalapäivi, sis ku Mustjõgi ja Pilpa järv lahkõs läävä. Muide: kiä ei tiia, sis tiidlāse omma vällä uurnu, et vanan Mesopotaamian (põrõlt Iraak) seie inemise kats kõrda nädälin ja ega nimä tuu kätte joht es koolõ. Kuis säääl põrõlt elu-olu om, tuud ei tiia.

Erästämise aigu võtti suur jagu erämaie omanikkõ ümbre maja iks paar hektärit maad, et lehmähainas vai nii. Nüüd omma lehmä kaonu, käsi-vikadi rossitanu ja harilikku riibmisriha ma toona tervest küläst otsen es lõvvä. Paistus, et hingeliselt om kah asi tagasi lannü: ma panni ütskõrd pagasnigu värskelt kuivatõt maahaina täus ja paki rahvalõ, et tulkõ nuusutama, viis senti sõõm. Tulõmus olf null, kuigi ma lasi hinda viil alla. Jummal tiid, midä nimä nuusutasõ.

Jutt lātt edesi.

Vanalõ pinile vahtsit trikke ei oppa

KÜRSA ERE

Nõuka-aigu olf pääliinan Pärnu maantii veeren õnnõ üts puut, kost sai osta pildistämise tavaari – filme ja kinnis- tit, ilmutit ni pildimassinit. Säält, ainumast poodist, saiva hindäle tüükraami üle riigi kuulsa päävipiltngu Suurõ Kalju, Toominga Piitre ja tõsõ. Mu ämm olf pikki aastit tuusama poodi juhataja.

Provva ämm om katsõ- kümnendäst lävepakust üle astnu ja poodi asõmõl juhata- tas nüüd kotun äiä. Kuun om eletü viis kümnet ja kuus aastakut. Kumbki eläs uman tarõn, koh uma telek ni koiku, kõrda-paar päävä pääle saava provva taktikepi all sõõgi- lavvan kokko kah. Nimä elä- se häste, eski nii häste, et ma- kasõ egäüts uman sängün, sõs ei tulõ üteliüsi norskamisõ ja muidõ asju pääle, miä vöi pi- kält kuun elänü abielorahva tsäägatomisõni viiä. Sääne elämise muud and mõlõmbalõ küländ hengämise ruumi.

Herrä äi om harilik eesti miis, kiä egä väiku tervüse- hädä peräst vingma nakka-i. Miis taht rohkõmb mõtõlda ni aruta tuu üle, kohe valit- susõ põllumajanduspoliitika vii vai määne om hää sõidu- massin. Väega himoga kaes timä «Vaprit ja ilosit».

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

Õigõ eesti miis ei nakka naa- sõlõ kõnõlama, ku suurõ varba küüds om liha sisse kasunu, ja timä om vaiki eski sõs, ku saa- pit inämb häste jala otsa ei saa

tõmmada. Eesti miis lihtsäle kannatas. Ku küüds joba nii jälhele liha sisse olf kasunu, et limpama ai, nakaš ämm uurma, mis esätsel viga om. Kummal-

gi jo uma kambri ja õdaku sängüveere pääl kokko saa-i.

Ämm kai sõs uma mehe suurt varbast ku pallast pörknast ja sai otsa pääle. Tä võtt pikembält margo- tamalda telefoni ja kõlist peretohtirilõ. Kaivaš murõt. Tohtri kullõl jutu är ja ütelf, et timä manu ei massa tulla, koroonaaig jo, a tettägu hai- gõst varbast pilt nink saadõ- tagu tuu tohtirilõ. Sõs saa timä hädä kimmäs tetä ni terves tegemise plaani kah vällä märki.

Pikkä aigu fotopuuti juht- nu provva ämm vastaš sis: ah et pilti vai, haigõst var- bast vai, no kost mi, vana inemise, prõlla aparaadi, kinnisti ja ilmuti saa, vai piltngu, kiä pilti tulõ tege- mä, ja kunas tuu varbast üles võet pilt viil tohtri kätte jõud.

Ämmä jutu pääle olf tohtri telefoni tõsõn otsan keeleldä nink pikä mõtlõmisõ pääle kasse äiäl õks paari päävä peräst varbast näütämä tulla.

Takkaperrä tarkus om, et ravihaina ni salvi es olõs äiä avitanu, tõnõ tohtri pidi varbalõ eski veidü väist näü- tämä. Provva ämm kõkuť naaru, ku varba ravitsõmisõ juttu kõnõl. Vana pini kava- lusõst ja elo hindä käest opi- tust olf jälki kassu.

Parm tsuskas

Nalapildiga tsuskas ütiskunda mõnõst hellembäst kotussõst Rõugõ Rebäse külä miis VARUSTINI ANDRES, tunnõt ka nimega PARM.

Tossu Tilda pajatus

Uutmada külaline

Seo lugu juhtu üten pallõdõst suurist kortõrmajjost Võrol, kon elli miis uma naasõga. Lat- sõ olli suurõ ja kotost välän. Miis olf tähtsä ammõdikotusõ pääl, naanõ koolioppaja. Olf suvi ja naanõ rohkõmb kodonõ. Näil olf kokko kõnõld, et lõuna- sõõgi süü miis koton. Tuul pää- väl olf lõunasüük ammu val- mis, a miist es tulõki. Naanõ võtsõ suurõmba kraammisõ ette. Ku tä olf jõudnu tüüga kavvõmbalõ, kuulsõ, et kiäki om kõõgin. Kiä muu ku kallis mehekene! Tä hõigaš, et supp om paan ja kotleti pliidiveere

pääl. «Juu kohvi kah! Vahtsõnõ purk saolda kohviga om riiu- lin,» opas tä edesi.

Ku naanõ ütškõrd küüki tulf, nägi tä, et suppi ja kotlette es olõ pututu, a kohvipurk olf riiu- li päält kaonu. Naanõ imesf, kuis kaasal nii suur rutt olf, et es jõvva koton eski kohvi juv- va. Õdagu jakku imestämist viil. Tulf vällä, et miist es olõ tuu päiv ülepeä Võrol. Tä pidi tüü peräst maalõ ütele kuun- olõkilõ sõitma. Tuu uutmada külaline olf olnu pätt, kiä sai saagis purgi saolda kohvi, mil- le kortõriumani tälle lahkõlt kätte juhaf.

TOSSU TILDA

Muda Mari pajatus

Lumõsilo

Ma kuuli raadiost, et liinah omma kõik uulidsa nii lummõ täüs, et väiku massina mahu ei liikma, mis sõs viil inemii- sist kõnõlda. Kõgõ rohkõmp omma hädäh nuu inemise, kiä piät uma maja iist jalgtii puhtas tegemä. Nä toukasõ maja mant lumõ autotii pääle, sõs tulõ sahk ja toukas lumõ tii päält jäl

jalgtii pääle. Nii nühitäs tuud lummõ edesi ja tagasi, a tolku olõ-i määnestki.

Tah võissi appi tulla talo- mehe ummi massinidõga, mis muido talvõl tühjä saisva. Ku suvõl korjas silokombain põl- lu pääl haina, sõs nüüd korjasi uulidsa päält lummõ ja lasõssi käro pääle. Om talomehel tüüd ja saa liin puhtas.

MUDA MARI

Telli Uma Leht!

6 kuud – 6 €, 12 kuud – 12 €, e- arvõ püsिमassuleping 0.85 € kuun.

Telli saa ExpressPostist:
tellimine.ee/umaleht,
tel 617 7717.

JOHANSONI JAAK 1959–2021

PERRÄHÕIGAHUS ÜTELE ARMASTATU MUUSIKAMEHELE

PULGA JAAN

Seokõrd olf sõbrapääväl helis- täjiid ainult paar tükkü. Õdakult ilda helist viil poig ja and teedä, et üts vana sõbõr inämb kuna- gi ei helistä. Minust 12 aastat noorõmb miis, aga tälle es olõ elupäivi rohkõmb eräldet. Mu

üliskooli kohviku laiv-lindistüse om tennü timä ja timä kitarriga ma hinnäst säält saadi. Plaadi päält saat aimu, et tolaigu olli padu- võrukõsõ ütel meel hindä kohvi- kulõ är mahutanu. Ütsmiil kostus plaadi päält kõrvu ja Jaak olf tuu miis, kiä säändse asja mõistsõ kinni püüdä. Siiamaani hää kul- lõida.

Ma tiise Jaagu haigusõst naasõ- velle kaudu, kiä timäga palatit jagasi. Loodi õks, et ku naasõveli sai abi, sis saa timä kah. Aga läts tõisildõ... Jah, ma loodi, et Jaagu hüdsumust hiuss kasus vahtsõst pähä ja sis ma tunnista tälle üles, et noidõ hiusside arvõlt ma

naarudi ütel olõngul rahvast. Aga mis tiit, kõikõ ei anna elun nallas pöördä. Nüüd om Jaak säält, kon tä saa täpsele teedä, kas Sakala maavanõmb olf Lembitu (armas- tatu) vai Lembetu (halastamatu), nigu arvas osa lätläisi.

Ei olõ vast kahtlust, et Jaak esi võinu vabalt kanda tuud edimäst nimme.

Jaak sei noidsammu süüke, mia mulgi muistõgi, ja oll uhkõ, et tä om mulk. Tuu uhkus kulunu võrukõisil üle võtta, tuu ollu sis ütsjagu Jaagu perändüsest.

Olkõ kui om, egäl juhul soovimi Jaagulõ säält tõsõlpuul ladusat tii- kunda.

Latsilõ

Vastus saada' üte nädäli Joosul meiliaadrõssi pääle latsinukk@umaleht.ee vai postiga: Uma Leht, Tartu 48, 65609 Võro.

Vastussõ mano panõ' kirja uma nimi, vannus ja kimmähe ka postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit välläandit.

Latsinukka tugõva' Võro instituut ja Võro selts VKKF.

Minevä kõrra vastus: SÕBRAPÄIV.

Avvohinna saa UFFERTI SVEN (7) Voorõpalo küläst.

Rehkendä'!

1. Vanaimä pand' tsirgõlõ sõõgis üts päiv säidse peotäüt päävälillisiimnit. Tõsõl pääväl pand' tä sõõgimajja neli peotäüt mano. Mitu peotäüt päävälillisiimnit sai- va' tsirgu' katõ pääväga?

2. Latsõ' teivä' liurata ja valõ' tuud viiga. Üts lats vidi raa pääle katõsa, tõnõ lats ütesä kannitäüt vett, a üts väiku lats vei õnnõ kats kannitäüt. Mitu kannitäüt vett valõti liuraa pääle kokko?

3. Majakatussõ kaartõ külge olf tulnu katskümend kaartõsilka (ijäpurikat). Poiskõnõ visaš noist kuus maaha. Mitu kaartõsilka jäi viil kaartõ külge?

4. Latsõ' teivä' lumõsõda jaos kuustõist- kümend lumõkuuli. Lumõsõdaga kul- lu näil är ütstõistkümend kuuli. Mitu lumõkuuli jäi näile alalõ?

5. Esä kühveld' maja iist lummõ hummo- gu 7 minotit, pääle lõunat 6 minotit ja õdagu viil 5 minotit. Mitu minotit kokko kühveld' esä ütel pääväl lummõ?

6. Latsõ' teivä' lumõmemme. Ütte lumõ- palli tulf veerütä' ja paika säädi' 10 minotit. Lumõmemme kihä tetti kolmõst pallist ja kae' katõst pallist. Mitmõst pal- list tetti lumõmiis ja ku kavva aigu timä tegemises kullu?

